

Betydningen af sociale normeringer i over 100 SFO'er og klubber

En undersøgelse af puljen til løft af fritidspædagogikken

BUPL

Betydningen af sociale normeringer i over 100 SFO'er og klubber

En undersøgelse af puljen til løft af fritidspædagogikken

Fra 2023 til 2025 har regeringen afsat 130 mio. kr. årligt til at styrke fritidspædagogikken i institutioner med mange børn i udsatte og sårbare positioner.

Puljen er fordelt til 52 kommuner, som selv har udmøntet midlerne til relevante SFO'er og klubber. Puljen udløber 1. januar 2026.

Undersøgelsen bygger på svar fra pædagoger og ledere i mere end 100 institutioner, der har modtaget midler til at ansætte ekstra pædagogisk personale.

Hovedresultater

81 pct. af pædagogerne oplever, at normeringen er blevet bedre på deres arbejdsplads. Nogle steder er det mindre mærkbart, men mange steder er normeringen forbedret markant.

83 pct. af pædagogerne svarer, at deres mulighed for at skabe god fritidspædagogik er forbedret. De har bedre mulighed for at inkludere og tage hånd om de sårbare og udsatte børn, når aktiviteter kan gennemføres med en mindre børnegruppe. Flere steder er der desuden igangsat nye særlige indsatser.

84 pct. af pædagogerne oplever, at de ekstra midler har gjort en positiv forskel for børnene. Især børnenes generelle trivsel er øget, der er færre konflikter, og der er skabt stærkere børnefællesskaber.

51 pct. af pædagogerne oplever, at børnene har fået større lyst til at gå i skole.

47 pct. melder, at børnene nu bruger mere tid i SFO'en eller klubben, og ca. 40 pct. at antallet af indmeldte børn i deres SFO eller klub er øget.

Lederne deler generelt pædagogernes vurderinger, men er en smule mere positive i deres vurdering af puljemidlernes betydning.

Hvad er puljen blevet brugt til?

De fleste kommuner har valgt at målrette puljen til de institutioner i kommunen, som har flest børn i udsatte positioner, men der er også kommuner som i stedet har smurt pengene tyndt ud til alle SFO'er eller klubber i kommunen.

Det betyder, at der er stor forskel på, hvor mange penge den enkelte institution har fået fra puljen. I nogle SFO'er har man kunnet ansætte mere end 4 ekstra fuldtidspædagoger, mens man andre steder kun har kunnet realisere lidt ekstra vikarbistand for puljemidlerne. I de fleste SFO'er og klubber er der dog blevet ansat flere pædagogiske medarbejdere for puljepengene eller det eksisterende personale er gået op i tid.

De pædagoger, som slet ikke oplever en forbedret normering, nævner som årsag, at SFO'en, klubben eller skolen er ramt af sideløbende besparelser. Puljemidlerne er derfor brugt til at holde afskedigelser fra døren. Andre nævner, at ressourcerne i praksis er blevet lagt i skolens undervisningsdel i stedet for i fritidsinstitutionen. Selv om man disse steder ikke har oplevet den forventede forbedring, så er meldingen, at det nemt kunne have stået endnu værre til uden puljemidlerne.

Generel styrkelse af fritidspædagogikken – og nye indsatser

Ca. 60 pct. af pædagogerne fortæller, at deres arbejdsplads har brugt puljemidlerne på en generel styrkelse af det pædagogiske arbejde, mens 16 pct. fortæller, at deres institution har brugt puljemidlerne på specifikke opgaver relateret til sårbare og udsatte børn. 23 pct. svarer, at de har gjort begge dele.

De fleste steder er de ekstra ressourcer altså brugt til at styrke det generelle fritidspædagogiske arbejde, da det vurderes at være til gavn for de udsatte og sårbare børn.

Eksempler på generel styrkelse af fritidspædagogikken:

- Større variation i aktiviteter og større medbestemmelse for børnene
- Flere ture og fokus på fx udeliv, bål m.v.
- Aktiviteter i mindre børnegrupper og dermed større mulighed for fordybelse
- Bedre tid til at pædagogerne kan guide og hjælpe de børn, der har brug for det
- Mulighed for at pædagogerne kan gå fra og til med enkelte børn, der har behov for det
- Kollegial sparring og tilpasning af pædagogikken så mistrivsel forebygges
- Styrket forældresamarbejde og kontakt

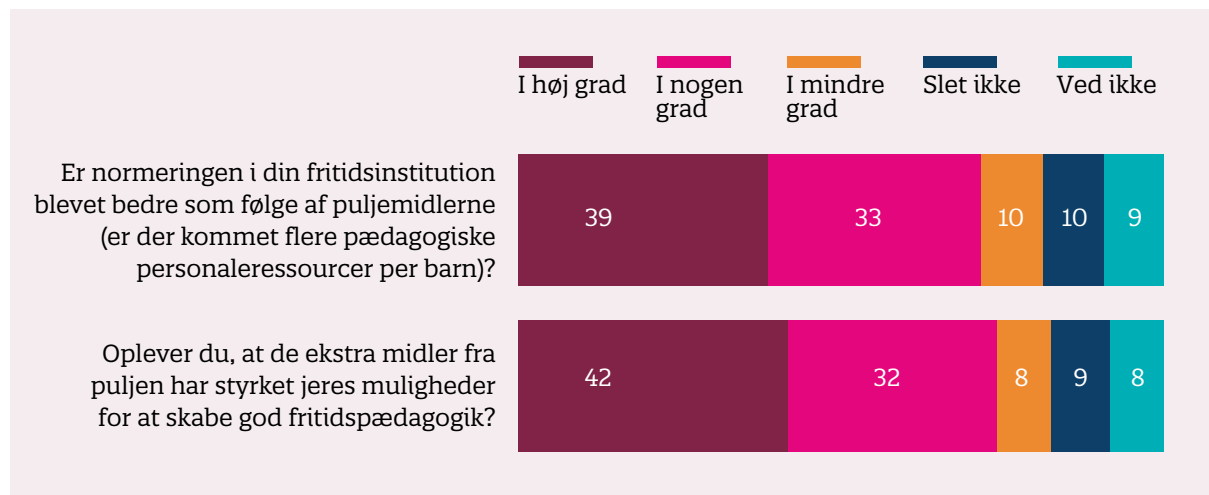
Eksempler på specifikke opgaver/indsatser:

- Åben SFO en fast dag i ugen, hvor ikke-indskrevne børn kan mødes og deltage i fællesskabet
- Særlig sprog- og trivselsindsats, fx en medarbejder, der samtaler med børnene mens de spiser eftermiddagsmad
- Koloni for særligt de børn, som ikke oplever så meget i deres fritid
- Overgangsarbejde mellem skole og SFO for de ældre klassetrin (SFO3)
- Pædagogerne er på skift "omsorgspædagog", der har øje for de særligt udsatte børn, forsøger at få dem med i lege/aktiviteter, hjælper med konflikthåndtering
- En struktur med et særligt afsnit af SFO'en, hvor børn med diagnoser eller særlige behov kan "lande" inden de går i almen SFO.

Det er værd at bemærke, at puljen i forhold til de større børn og unge (over 3. klassetrin) i nogle kommuner har medført, at man har været nødt til at etablere et helt nyt tilbud, da der ikke i forvejen fandtes et relevant tilbud til målgruppen.

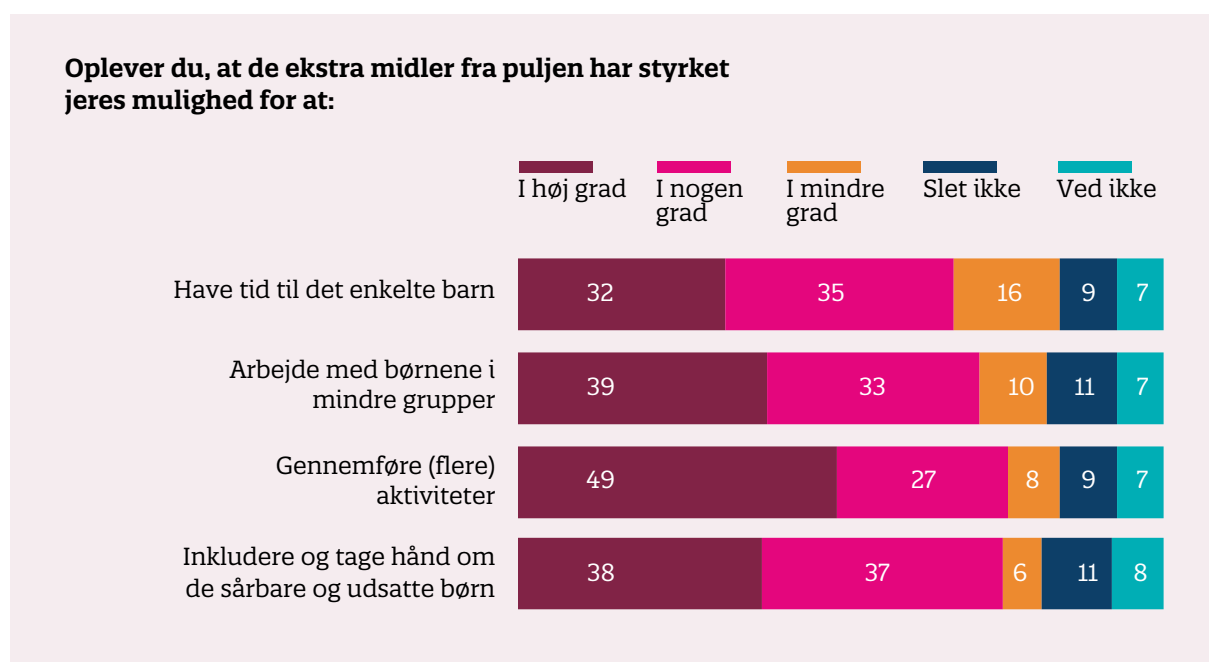
Bedre normeringer – bedre pædagogik

81 pct. af pædagogerne svarer, at normeringen på deres arbejdsplads er blevet bedre som følge af puljemidlerne. Samtidig svarer 83 pct., at de oplever, at de ekstra midler har styrket deres mulighed for at skabe god fritidspædagogik. Der er næsten fuld sammenhæng mellem de to.

Puljemidlerne har givet pædagogerne mulighed for at gennemføre flere og bedre aktiviteter, de har større mulighed for at arbejde med børnene i mindre grupper, og de har bedre tid til det enkelte barn. Fx fortæller en pædagog:

” En gang ugentligt tager to medarbejdere på en eventyrtur med ti børn. Det har givet gode venskaber og flere legefærdigheder. [Børn fra] almen og to fra specialafdelingen har deltaget i et forløb af 5 gange. Nogle af børnene har været afsted flere gange, da det har været vigtigt at give dem flere oplevelser med færre børn.

Flere påpeger, at de har fået langt bedre mulighed for det vigtige relationsarbejde. De forbedrede normeringer giver rum til at hjælpe børnene med at danne gode relationer og hjælpe dem i gang med aktiviteter. En pædagog siger:

” Før var normeringen 1 voksen til 25-30 børn, så presses kerneopgaven maximalt. Nu har vi ro, hænder og faglighed til at kunne udføre et godt stykke pædagogisk arbejde.

En anden pædagog fortæller, at:

” vores normering er nu tæt på BUPL's anbefalede på SFO-området. (1 pædagogisk personale til 9 børn)

Børnene trives bedre i fritidsinstitutionen

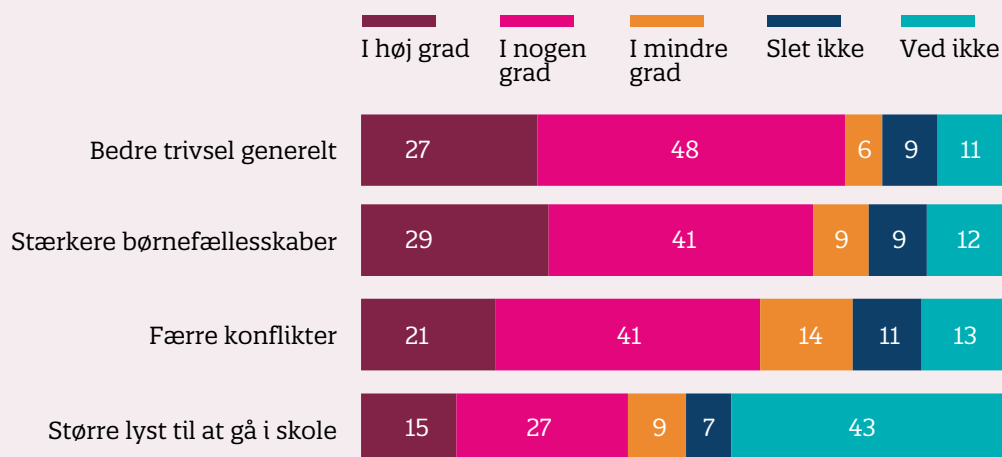
Langt de fleste pædagogerne og ledere oplever, at de ekstra midler har gjort en positiv forskel for børnene/de unge. Næsten halvdelen vurderer, at det i høj grad har gjort en positiv forskel.

Først og fremmest har de ekstra midler forbedret børnenes generelle trivsel. Børnefællesskaberne er blevet stærkere, og de fleste pædagoger oplever desuden, at konfliktniveauet er nedbragt. De åbne besvarelser viser også, at pædagogerne oplever langt større trivsel blandt børnene.

” Jeg oplever, at de ekstra midler har været med til, at vi har kunne skabe tæt på den ideelle SFO. At vi har kunne skabe en dagligdag for børnene med variation i aktiviteter, voksne tæt på til at guide og hjælpe, tid og nærvær til bare at være. Det har givet os mulighed for at skabe nogle rum og aktiviteter, hvor børneperspektivet har været i centrum, hvor medbestemmelse og demokrati har været hjørnestenene.

Har de ekstra ressourcer bidraget til at give børnene:

Mange steder mærkes det lavere konfliktniveau tydeligt. En pædagog beskriver, at:

” Der har været tid og mulighed til det nærvær, der er så vigtigt ift. at komme i mål med fx konfliktløsning, relationsskabelse eller følelsesregulering. Vi kan mærke på vores børnegruppe, at de er blevet bedre til at håndtere konflikter, bedre til at søge hjælp i tide og at de bruger os voksne, når behovet er der.

De ekstra personaleressourcer har ført til færre konflikter, hvilket frigør personale-ressourcer til det øvrige arbejde og skaber en positiv spiral.

Børnene er længere i SFO'en og trivslen siver med over i skolen

” Vi oplever, at børnene ikke længere bliver meldt ud, og hvis de gør, kommer de hurtigt tilbage igen.
Citat fra en leder.

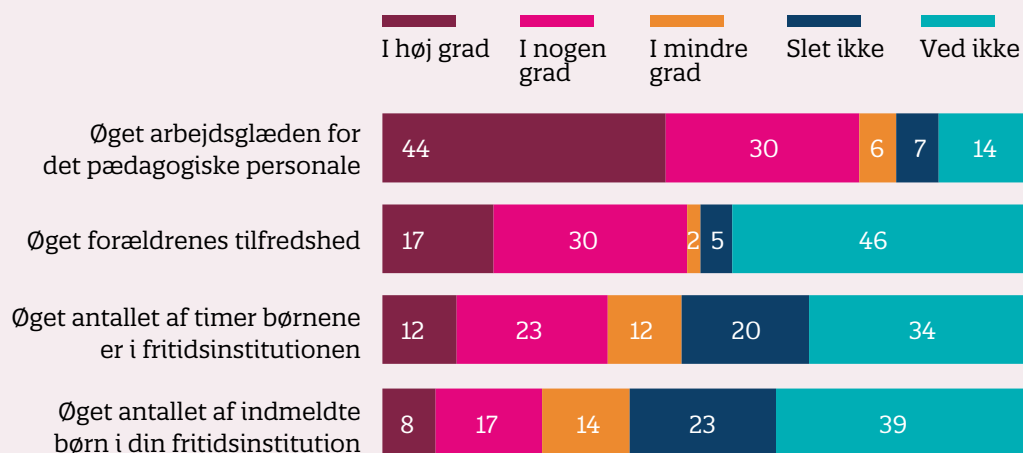
Knap halvdelen af pædagogerne svarer, at børnene nu bruger flere timer i SFO'en eller klubben, og knapt 40 pct. svarer, at antallet af indmeldte børn er øget. Især lederne har oplevet dette. SFO'en er, ifølge pædagogerne, i stand til at udfylde en rolle for børnene, som den ikke kunne før. En pædagog siger eksempelvis:

” Vi oplever glade børn og forældre. Børn der næsten ikke er til at få hjem. Børn der kommer med ønsker til aktiviteter, legetøj og eftermiddagsmad. Der er tid til at snakke med forældrene, når de henter, det giver en god ballast i forhold til samarbejdet ind i skolen.

”ALLE bemærker den positive forskel, børn, forældre og medarbejderne.”

Som det bliver nævnt i et af citaterne ovenfor, så skaber den forbedrede trivsel i SFO'en også bedre forudsætninger for trivsel i skolen. 51 pct. af pædagogerne oplever, at den styrkede fritidspædagogik har bidraget til at give børnene større lyst til at gå i skole.

De ekstra midler fra puljen har:

Sårbare og udsatte børn har det bedre

83 pct. af pædagogerne oplever, at de ekstra midler har styrket deres mulighed for at inkludere og tage hånd om børn i udsatte positioner. Derudover fortæller en del af pædagogerne, at de ekstra midler har finansieret personale med særlige/specifikke opgaver ift. sårbare og udsatte børn.

”Der er ansat en ukrainsk medarbejder, som hjælper med at oversætte danske normer og hjælper til at danne ind i dansk kultur.”

”[Der er] oprettet trivselsgrupper for små grupper af meget sårbare/udfordrede børn.”

”Vi har fx kunnet opkvalificere arbejdet med eksterne samarbejdspartnere, der kan styrke vores indsats ift. udsatte børn og familier. Både foreninger, frivillige og kommunale enheder.”

I forhold til de større børn og unge har man nogle steder sat en opsøgende indsats i gang eller klubtilbuddet er udvidet tidsmæssigt, fx har en klub valgt at holde åbent nogle gange på weekenddage.

”Det har givet mulighed for at skabe en ramme, hvor vi kan række ud til unge, som er svære at få med i fritidsfællesskaber. Det er nu ved at blive en del af praksis, med stigende søgning af unge”

Det er tydeligt, baseret på pædagogernes svar og uddybende beretninger, at en generelt styrket fritidspædagogik i sig selv har stor betydning for de sårbare og udsatte børn. Det hjælper fx, at der er:

- Flere aktiviteter, som fx går på tværs af klassetrin og inddrager de sårbare og udsatte børn i fællesskaber med de andre børn.
- Et generelt lavere konfliktniveau, som giver de sårbare og udsatte børn, såvel som resten af børnegruppen, ro til fordybelse, leg, og udvikling.
- Mere tid til at tage udgangspunkt i det enkelte barns behov, mere ro og nærvær fra pædagogernes side og en stærkere garanti for, at børnene altid har en voksen at komme til når noget er svært.

Som en pædagog udtrykker det:

” Børn som almindeligvis ville falde uden for fællesskabet er der nu kommet skarpe øjne på, da normeringen tillader der i højere grad.

Fritidspædagogikken er blevet løftet, men kan stadig blive tabt igen

Flere af pædagogerne og lederne udtrykker bekymring over, at de ekstra midler fra puljen bortfalder fra januar 2026, hvis puljen ikke forlænges. De fortæller om aktiviteter, særlige tiltag og kulturændringer, som kun er mulige pga. de ekstra puljemidler.

En leder siger:

” Det er en stor bekymring, når midlerne falder bort. Vores normering er pt 20-24 børn (som i en klasse med 1 lærer) og når midlerne falder bort vil vi ramme omkring 30-35 børn.

Særligt er der bekymring for, hvordan arbejdet med de udsatte børn kommer til at fortsætte når/hvis puljemidlerne ophører.

” Der er ingen tvivl om, at de ekstra midler har gjort en forskel, og vi er decideret bekymret for, hvordan vores arbejde med de udsatte børn bliver efter 1. januar. Vi har ikke nået vores mål med opgaven. Det kræver en længere indsats at ændre børnenes vilkår.

Uddybende om metode

Puljen til løft af fritidspædagogikken er udmøntet til kommunerne i to dele: Én del til børn i alderen 10+ år og én del til børn i alderen ca. 6-9 år. De 52 kommuner har fået penge til enten én af målgrupperne – eller til begge. Det har stået kommunerne frit for at fordele pengene, som de ville, men selvfølgelig efter formålet.

BUPL har, på baggrund af oplysninger fra kommunerne, sendt et spørgeskema ud til vores medlemmer (pædagoger og ledere) på de relevante fritidsinstitutioner. Det har ikke alle steder været muligt at koble det institutionsnavn, som vi har fået oplyst fra kommunen, med tilhørende medlemmer i BUPL's medlemsregister. Derfor har vi ikke ramt alle relevante fritidsinstitutioner. Da der samtidig nogle steder fx kun er en bestemt del af en ungdomsklub med flere matrikler, der har fået del i pengene, så vil der være pædagoger, der arbejder på en naboenhed, som har modtaget spørgeskemaet, selv om enheden ikke har fået del i puljen.

Vi har sendt survey'en ud til pædagoger og ledere på 206 fritidsinstitutioner. Hovedparten af de 206 institutioner er SFO'er.

303 respondenter har besvaret spørgeskemaet, heraf 33 ledere i perioden fra den 6. maj til den 10. juni 2025. I alt er der svar fra 125 institutioner i 37 kommuner.